

På tal om kvinnor och män i Norrbotten 2024

Användbara siffror i arbetet med jämställdhet

Länsstyrelsen
Norrbotten

Innehåll

Inledning	5
------------------	----------

Område 1 – En jämställd samhällsomvandling	11
Årtal att uppmärksamma	12
Delmål	15
Nyckeltal	16

Område 2 – Omfördela makten mellan kvinnor och män	33
Årtal att uppmärksamma	34
Delmål	37
Nyckeltal	38

Område 3 – Ökad upptäckt av mäns våld mot kvinnor och barn	57
Årtal att uppmärksamma	58
Delmål	61
Nyckeltal	62

Källor	66
För mer läsning	67

Inledning

Av Norrbottens cirka 250 000 invånare är det knappt 49 procent som är kvinnor och drygt 51 procent som är män. Könsuppdelad statistik är viktig att använda för att synliggöra kvinnors och mäns, flickors och pojkars förutsättningar, levnadsvillkor och möjligheter till inflytande och delaktighet inom en rad olika områden.

Den här lathunden innehåller statistik som rör jämställdheten i Norrbotten. Lathunden är ett komplement till Norrbottens jämställdhetsstrategi 2024-2030, och innehåller nyckeltal kopplade till strategins tre prioriterade områden.

Att styra mot jämställdhet förutsätter att det finns just nyckeltal som kan användas för att följa och analysera utvecklingen på en övergripande nivå. Nyckeltalen i den här lathunden kommer därför att följas upp vartannat år.

Planen är att både jämställdhetsstrategin och lathunden ska inspirera fler till att ta fram och använda egna, specifika nyckeltal för jämställdhet beroende på organisation och verksamhet. I slutändan är målet att alla människor – flickor, pojkar, kvinnor, män och icke-binära – ska uppleva ett mer jämställt Norrbotten.

Sveriges jämställdhetspolitiska mål

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det övergripande målet är uppdelat i sex delmål.

Delmålen:

1. En jämn fördelning av makt och inflytande

Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.

2. Ekonomisk jämställdhet

Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.

3. Jämställd utbildning

Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.

4. Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet

Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.

5. Jämställd hälsa

Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.

6. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Kvalitativ jämställdhet

Kvalitativ jämställdhet fokuserar på kvinnors och mäns villkor. Det handlar om att upptäcka hur värderingar, attityder, normer och ideal påverkar kvinnors och mäns möjligheter i skolan, på arbetsplatsen, i politiken och inom andra samhällsområden.

Kvantitativ jämställdhet

Kvantitativ jämställdhet handlar om att sträva efter en jämn könsfördelning. Det innebär att andelen kvinnor respektive män i en grupp är 40-60 procent eller jämnare. Kvantitativ jämställdhet är ingen garant för kvalitativ jämställdhet.

Jämställdhetsintegrering

Jämställdhetsintegrering är den huvudsakliga strategin som används för att uppnå jämställdhetsmålen och därav ett jämställt samhälle. Det innebär att ett jämställdhetsperspektiv införlivas i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen, av alla som deltar i beslutsfattandet. Då jämställdhet mellan kvinnor och män skapas där ordinarie beslut fattas, resurser fördelas och normer och föreställningar skapas måste jämställdhet genomsyra det dagliga arbetet.

OMRÅDE 1

En jämställd samhällsomvandling

I och med pågående samhällsomvandling där utvecklingen drivs på med rask takt finns risk att kvinnors och mäns perspektiv, förutsättningar, erfarenheter och kompetenser inte tas tillvara på likvärdiga sätt. Risken för att kvinnor och män inte ges lika stort inflytande eller ses som likvärdiga resurser stärker den redan könsuppdelade arbetsmarknaden och utbildningen. Därmed förstärks den ekonomiska ojämställdheten som råder idag.

Årtal att uppmärksamma

- **1846**
Änkor, frångilda eller ogifta kvinnor får tillåtelse att arbeta inom hantverk och viss handel.
- **1859**
Kvinnor får rätt att inneha vissa lärartjänster.
- **1870**
Kvinnor får rätt att ta studenten som privatister.
- **1873**
Kvinnor får rätt att ta akademisk examen med några få undantag (jur lic och teologi).
- **1874**
Gift kvinna får bestämma över sin egen inkomst.
- **1918**
Kvinnor får bli rektorer/lektorer vid allmänna läroverk.
- **1925**
Kvinnor får, med vissa undantag, samma rätt som män till statliga tjänster.
- **1935**
Lika folkpension för kvinnor och män.
- **1947**
Lika lön för samma tjänst införs för statligt anställda.
- **1960**
SAF och LO beslutar att inom en femårsperiod slopa de särskilda kvinnolönerna.

- **1969**
Grundskolan får ny läroplan. Skolan bör verka för jämställdhet.
- **1980**
Lag mot könsdiskriminering i arbetslivet införs. Jämställdhetsavtal för kommuner och landsting.
- **1980**
Äktamakeprövning av studiemedel avskaffas.
- **1995**
Lagstadgat krav att kartlägga löneskillnaderna mellan kvinnor och män på alla arbetsplatser.
- **2001**
Jämställdhetslagen skärps med bland annat krav på lönekartläggningar och handlingsplan för jämställda löner.
- **2002**
Lag om likabehandling av studenter i högskolan införs. Den slår fast att könsdiskriminering i högskolan är förbjudet och att högskolorna måste arbeta målinriktat.
- **2008**
En ny diskrimineringslag antas.
- **2009**
JämO upphör och istället införs DO, Diskrimineringsombudsmannen.

Delmål

Oavsett var i länet en bor, ska kvinnor och män, flickor och pojkar, ha samma rätt, möjlighet och villkor gällande följande punkter:

-
- Betalt arbete, företagande och ägande som ger ekonomisk självständighet livet ut
-
- Utbildning och studieval, genom hela livet
-
- Arbetsmiljö fri från kränkningar och trakasserier
-
- Påverka arbetsmarknadens och näringslivets inriktning och utformning
-
- Ett rikt kultur- och föreningsliv för alla åldrar
-

Nyckeltal

Könsuppdelad statistik gällande:

Inflyttning och utflyttning till – och från länet

Att människor väljer att flytta är i sig inget konstigt eller ovanligt. En del flyttar för att utbilda sig, för att få ett arbete eller för att komma närmare släkt och vänner. Ett problem för Norrbotten har varit att alltför få väljer att flytta till länet. Under 2021 och 2022 var flyttningsnettot däremot positivt. 2022 var inflyttningsnettot 80 kvinnor och 116 män.

Källa: Regionfakta

Män pendlar mer

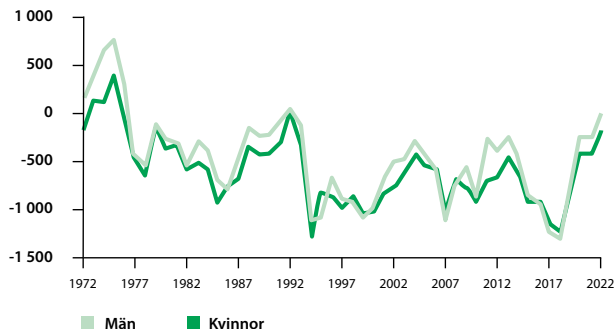
Inpendling – och utpendling

I Norrbotten pendlar människor in och ut ur länet för att arbeta. Av de som pendlade in i länet 2022 var 1 422 kvinnor och 2 778 män. Av de som pendlade ut från länet var 1 276 kvinnor och 2 810 män. Män boende i Norrbotten pendlar alltså i högre grad utanför länet - och in i länet - för att arbeta.

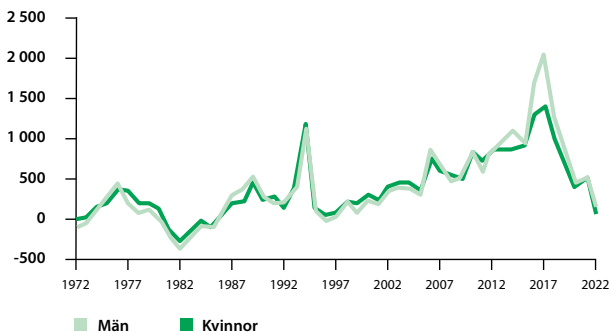
Källa: SCB

Vilka risker ser du med att det i så stor utsträckning är män som arbetspendlar?

Flyttningsnetto mot övriga län 1972-2022

Flyttningsnetto mot utlandet 1972-2022

Källa: Regionfakta

Större otrygghet hos kvinnor

Brottslighet och trygghet/otrygghet

Trygghet/otrygghet kan mätas på olika sätt.

Enligt Nationella trygghetsundersökningen (NTU) från 2023 känner 52 procent av kvinnorna och 46 procent av männen i polisregion Nord en oro för brott i samhället.

Till polisregion Nord räknas Norrbotten, Jämtland, Västerbotten och Västernorrland.

Källa: SCB

Dessutom är det fler kvinnor än män som känner sig otrygga i området där de bor när det är mörkt ute. 30 procent av kvinnorna i jämförelse med 12 procent av männen. Tryggheten ökar dock när det är ljus ute, då uppger endast 25 procent av kvinnorna och 1 procent av männen att de känner sig otrygga.

Få kvinnor startar företag

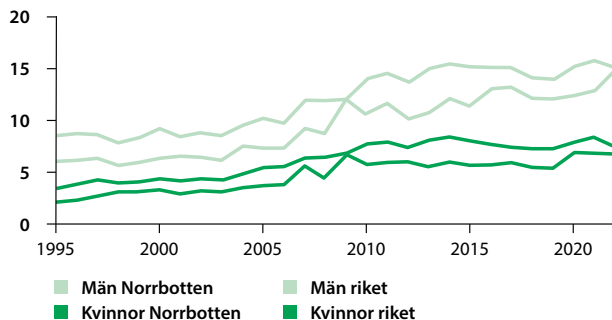
Företagare/entreprenörskap

Under 2022 startades sju nya företag per 1 000 kvinnor och 14 nya företag per 1 000 män i länet.

Andelen nystartade företag som leds av en kvinna är 29 procent. Det placerar Norrbotten på näst sista plats bland samtliga län i landet. I genomsnitt för hela riket leds de nystartade företagen till 31 procent av kvinnor.

Källa: Regionfakta

Nystartade företag 1995-2022 per 1 000 invånare fördelade efter ledning

Källa: Regionfakta

Fler kvinnor får stöd

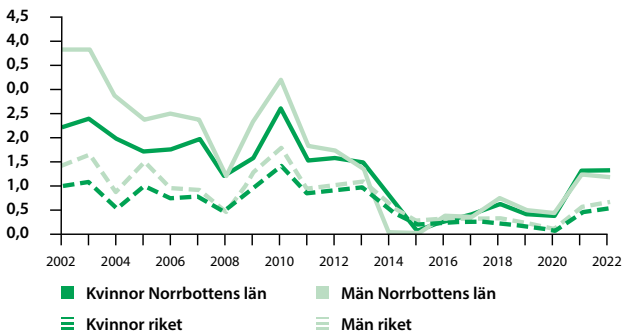
Företagsstöd

I januari 2021 fick 92 kvinnor och 97 män i Norrbotten så kallat starta eget-bidrag. Det innebär 1,3 av 1 000 kvinnor i åldern 16-64 och 1,2 av 1 000 män. Riksgenomsnittet för kvinnor vid samma tidpunkt var 0,5 av 1 000 kvinnor och 0,6 av 1 000 män.

Starta eget-bidraget eller Stöd till start av näringsverksamhet som det heter, handläggs av Arbetsförmedlingen och administreras av Försäkringskassan.

Källa: Regionfakta

Starta eget-bidrag per 1 000 invånare 16-64 år, januari månad 2002-2022

Låg utbildningsnivå bland länets män

Utbildningsnivå

Flickornas genomsnittliga meritvärde var 10 procent högre än pojkarnas bland de elever som gick ut grundskolans årskurs nio våren 2022.

Dessutom är det genomgående fler kvinnor än män som fortsätter med högre studier inom tre år efter gymnasieexamen.

Källa: Regionfakta

45,3%

**Kvinnor studerade på
högskola/universitet**

28,7%

**Män studerade på högskola/
universitet**

Av de som examinerades från gymnasiet 2018/19 studerade 45,3 procent av kvinnorna och 28,7 procent av männen på högskola inom tre år. Genomsnittet för riket är 56,2 procent av kvinnorna och 41,8 procent av männen.

Källa: LTU

**Vad kan det få för konsekvenser att män
utbildar sig mindre och kvinnor mer?**

Fortsatt låg andel män

Män som sökt till kvinnodominerade universitetsutbildningar

Större ansträngningar har gjorts för att uppmuntra flickor/kvinnor att ta sig in på pojkars/mäns domäner än tvärtom. Det beror delvis på att kvinnors arbete värderas lägre i samhället och att män därmed tar en socialt högre risk att välja ett kvinnodominerat yrke.

Andelen män som sökte till förskolläraryrket på Luleå tekniska universitet 2023 var endast åtta procent. Andelen män som sökte till Grundlärare med inriktning mot förskoleklass och grundskola årskurs 1-3, var 10 procent. Störst skillnad i könsuppdelning finns på Specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot vård av äldre. Där är endast fyra procent av de sökande män. För hela Sjuksköterskeprogrammet är andelen av de sökande 19 procent män.

Källa: LTU

8%

Män som sökte till förskolläraryrket på LTU 2023

19%

Män som sökte till Sjuksköterskeprogrammet

Något vanligare med teknisk inriktning bland kvinnor

Kvinnor som sökt till mansdominerade universitetsutbildningar

Det har blivit något vanligare bland kvinnor att välja teknisk/naturvetenskaplig inriktning på Luleå tekniska universitet i samband med den stora utbyggnaden av utbildningarna inom området under 1980- och 1990-talet.

Den grundutbildning med lägsta andelen kvinnor under 2023 var Underhållsteknik (master) där endast 10 procent av de sökande var kvinnor. För Högskoleingenjör Datateknik var andelen sökande 13 procent kvinnor. För utbildningarna Civilingenjör Maskinteknik och Väg- och vattenbyggnad med inriktning på jord- och bergbyggnad (master) var andelen sökande 14 procent kvinnor.

Källa: LTU

13%

Kvinnor sökte Högskoleingenjör Datateknik

14%

**Kvinnor sökte Civilingenjör Maskinteknik
och Väg- och vattenbyggnad**

**Vilka konsekvenser får det att kvinnor och
män studerar inom olika områden?**

De 20 vanligaste yrkena för kvinnor

Siffrorna är baserade på de personer som är boende i Norrbotten.

YRKE	ANTAL KVINNOR
Undersköterskor	4 453
Grundskollärare, fritidspedagoger och förskollärare	3 961
Butikspersonal	3 622
Skötare, vårdare och personliga assistenter	3 585
Kontorsassistenter och sekreterare	2 859
Vårdbiträden	1 984
Sjuksköterskor	1 927
Barnskötare och elevassistenter	1 901
Organisationsutvecklare, utredare och HR-specialister	1 805
Städare och hemservicepersonal	1 433

YRKE	ANTAL KVINNOR
Snabbmatspersonal, köks- och restaurangbiträden	1 088
Skatte- och socialförsäkringshandläggare	967
Resesäljare, kundtjänstpersonal och receptionister	900
Banktjänstemän och redovisningsekonomer	853
Andra pedagoger med teoretisk specialistkompetens	840
Socialsekreterare och kuratorer	807
Ingenjörer och tekniker	736
Sjuksköterskor (fortsättning)	636
Kockar och kallskänkor	563
Försäkringsrådgivare, företagssäljare och inköpare	553

De 20 vanligaste yrkena för män

Fem yrken finns med på listan över de 20 vanligaste yrkena för båda könen - butikspersonal för dagligvaror och fackhandel, personlig assistent, vårdbiträde och övriga servicearbeten.

YRKE	ANTAL MÄN
Lastbilsförare	2 175
Underhållsmekaniker och maskinreparatörer	1 662
Anläggningsmaskinförare	1 516
Träarbetare, snickare	1 417
Motorfordonsmekaniker och fordonsreparatörer	1 367
Butikssäljare, fackhandel	1 059
Fastighetsskötare	1 035
Processoperatörer, stenkross- och malmförädlingsanläggning	1 017
Vårdbiträden	1 009
Företagssäljare	854

**Varför jobbar inte män inom vård, omsorg
och skola lika mycket som kvinnor gör?**

YRKE	ANTAL MÄN
Installations- och serviceelektriker	848
Arbetsledare inom bygg, anläggning och gruva	793
Mjukvaru- och systemutvecklare	783
Anläggningsarbetare	766
Ingenjörer och tekniker inom elektroteknik	740
Övriga servicearbetare	718
Personliga assistenter	664
Butikssäljare, dagligvaror	633
Ingenjörer och tekniker inom bygg och anläggning	610
Lager- och terminalpersonal	607

De som i arbetet blivit utsatta för trakasserier

2,8 procent av de förvärvsarbetande kvinnorna i Övre Norrland och 2,3 procent av männen, uppgav under 2021 att de blivit utsatta för hot och våld i arbetet.

Källa: SCB

Föreningsdeltagande samt barn och unga som deltar i förening

Av alla idrottande barn och ungdomar i åldrarna 7-25 år är 45 procent tjejer och 55 procent killar.

Källa: RF SISU Norrbotten

45%

Tjejer idrottar

55%

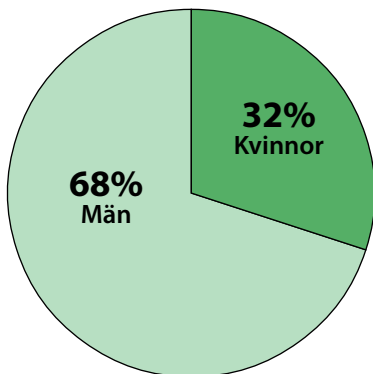
Killar idrottar

Hur skiljer sig kvinnors och mäns engagemang inom barn- och ungdomsidrotten?

Antal idrottsledare och aktiva organisationsledare

För att mäta engagemang från vuxna inom barn- och ungdomsidrotten kan en titta på engagemang per ledartillfälle. Det betyder visserligen att det finns olika grader av engagemang per person. Under 2022 stod kvinnorna för 32 procent av alla ledartillfällen och männen för 68 procent. Vad deras sysslor bestod i är dock oklart.

Källa: RF SISU Norrbotten

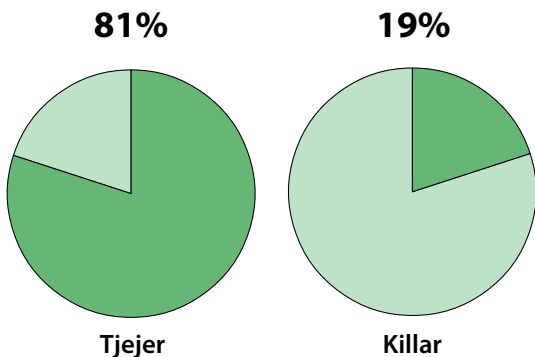

Tjejer tar mer hjälp av ungdomsmottagningarna

Besök på ungdomsmottagning

Det är stor skillnad mellan tjejer och killar när det kommer till att besöka ungdomsmottagningar i Norrbotten (2022). Tjejer står för 81 procent av alla fysiska besök och killar för 19 procent.

Källa: Region Norrbotten

Tjejer har ett större behov av att få träffa personal på ungdomsmottagning när det kommer till att få p-piller eller annat preventivmedel utskrivet. Dock har killar och tjejer precis lika stort behov av att prata om sexualitet, psykisk ohälsa och säkert sex. Trots det är det inte lika självklart för killar att besöka ungdomsmottagningen som det är för tjejer.

Telefonkontakterna är mycket färre i antalet och skillnad mellan könen är ännu större. 88 procent av samtalen är från tjejer och 12 procent från killar.

Besök på barnhälsovård

Sett till antalet vårdkontakter vid barnhälsovården (primärvård) under 2022 är 48 procent av besökarna flickor (0-5 år) och 52 procent pojkar.

Fördelningen stämmer överens med fördelningen av kön födda under de senaste fem åren. Det föds i snitt 1-3 procent fler pojkar i länet per år.

Källa: Region Norrbotten och SCB

48%

Flickor

52%

Pojkar

OMRÅDE 2

Omfördela makten mellan kvinnor och män

Mäns dominans på maktpositioner inom politiken, offentlig förvaltning och näringsliv har inte brutits. Idag har kvinnor mindre makt än män i Norrbotten, trots att kvinnor generellt har en högre utbildningsnivå. Maktobalanser påverkar formella och informella beslut. Det har inverkan på kvinnors och mäns liv, hälsa, trygghet och vardag.

Årtal att uppmärksamma

- **1919**
Lika och allmän rösträtt för kvinnor införs.
- **1921**
Det första valet där kvinnor får rösta genomförs.
- **1939**
Förvärsarbetande kvinnor får ej avskedas på grund av havandeskap, förlossning eller giftermål.
- **1955**
Tre månaders lagstadgad betald ledighet för yrkesarbetande kvinnor vid barnsbörd införs.
- **1964**
P-piller godkänns i Sverige.
- **1974**
Föräldraförsäkring införs som ger föräldrarna rätt att dela ledigheten vid barns födelse. Tillfällig föräldrapenning införs.
- **1980**
Föräldrapenning under 360 dagar. Fadern får rätt till föräldrapenning i 10 dagar i samband med barnets födelse.
- **2008**
Jämställdhetsbonus i form av skatteavdrag införs vid uttag av föräldrapenning.

- **2010**

Värnpliktsutbildningen ersätts av frivillig militär grundutbildning för kvinnor och män.

- **2012**

Dubbeldagar inom föräldraförsäkringen införs, vilket ger föräldrar möjlighet att ta ut föräldrapenning samtidigt under 30 dagar innan barnet fyllt 1 år.

- **2018**

Värnplikten utökas och gäller både kvinnor och män.

Delmål

Oavsett var i länet en bor, ska kvinnor och män, flickor och pojkar, ha samma rätt, möjlighet och villkor gällande följande punkter:

-
- Aktiva samhällsmedborgare och beslutsfattare
-
- Forma villkoren för beslutsfattandet i samhällets alla sektorer
-
- Ta gemensamt och lika stort ansvar för hemarbetet samt ge och få omsorg på lika villkor
-
- En god, jämställd och jämlik hälsa
-
- Få sina rättigheter tillgodosedda då Länsstyrelsens utvecklar och bygger upp det civila försvaret och krisberedskapen i länet
-

Nyckeltal

Könsuppdelad statistik gällande:

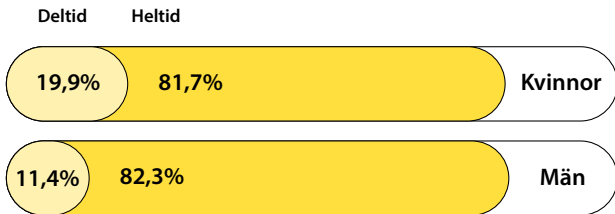
Betydligt fler kvinnor deltidsanställda

Andel heltids- och deltidsanställda

I Norrbotten förvärvsarbetade 81,7 procent av kvinnorna och 82,3 procent av männen i arbetsför ålder (20-64 år) 2021.

Av alla sysselsatta samma år i åldersgruppen 16-64 år, var 19,9 procent av kvinnorna och 11,4 procent av männen deltidsanställda.

Källa: Regionfakta

I riket är siffrorna för deltidsanställning 22,9 procent för kvinnorna och 10,9 procent för männen.

Förtroendevalda som uppger att de utsatts för hot och trakasserier och/eller våld, skadegörelse och stöld

2020 uppgav 25 procent av de förtroendevalda kvinnorna och 25 procent av de förtroendevalda männen i Norrbotten att de utsatts för hot och trakasserier. Under valåret 2022 uppgav 34 procent av de förtroendevalda kvinnorna och 24 procent av männen att de blivit utsatta.

Källa: BRÅ

Valdeltagande

Under valet 2022 var valdeltagandet i Norrbotten 86 procent bland kvinnorna och 84 procent bland männen. Föregående val, 2018, var valdeltagandet 89 procent bland kvinnor och 86 procent bland män.

Källa: SCB

86% Kvinnor

84% Män

Varför är det viktigt att både kvinnor och män engagerar sig i politiken?

Ledamöter, ersättare och ordförande i kommunfullmäktige, kommunstyrelser, regionfullmäktige samt regionstyrelsen

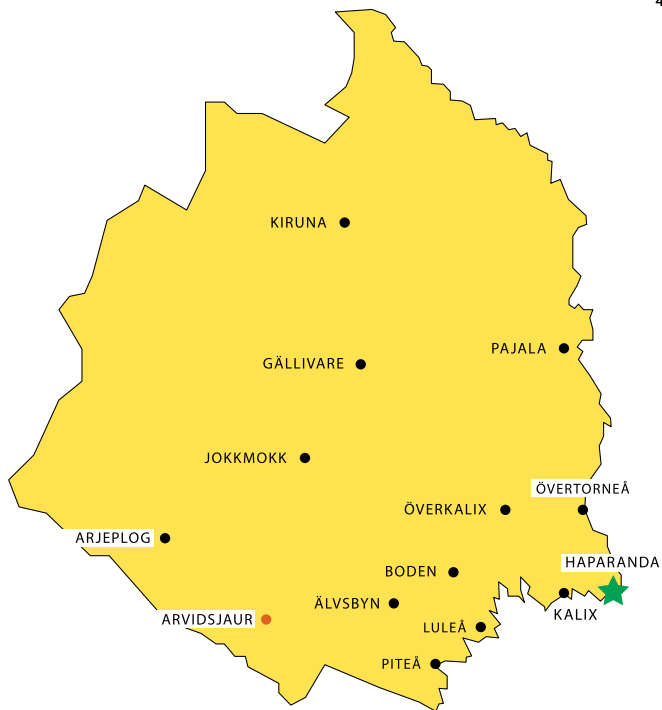
Efter valet 2022 var partiet i regionfullmäktige med högst andel kvinnliga ledamöter Centerpartiet med 75 procent kvinnor. De partier med minst andel kvinnliga ledamöter var Sverigedemokraterna och Norrbottens Sjukvårdsparti med 33 procent kvinnor vardera.

I Norrbottens 14 kommuner var det efter valet 2022 jämställd fördelning i kommunfullmäktige i alla kommuner utom en, Arvidsjaur. I topp ligger Haparanda med 16 kvinnor och 15 män. Sammanslaget i samtliga kommuner är könsfördelningen i fullmäktige 46 procent kvinnor och 54 procent män.

I november 2023 var fem av kommunernas 14 ordföranden i kommunstyrelsen kvinnor. Sett till samtliga medlemmar i kommunstyrelserna i länet var 40 procent kvinnor och 60 procent män.

I Norrbottens regionstyrelse är könsfördelningen 61 procent kvinnor och 39 procent män.

Källa: Regionfakta

**Fem av 14 ordföranden i
kommestyrelsen är kvinnor**

**Könsfördelningen i samtliga kom-
muner i fullmäktige**

Källa: Valmyndigheten

Antal kommuner inklusive region som integrerar jämställdhet i styrning, ledning och beslut

Samtliga kommuner inklusive Region Norrbotten har undertecknat den Europeiska deklarationen för jämställdhet. Undertecknandet innebär bland annat ett åtagande att arbeta med jämställdhetsintegrering. Det i sig betyder att alla länets kommuner inklusive regionen ska säkerställa att jämställdhet integreras i allt ordinarie arbete där ett jämställdhetsintegrerat system för styrning och ledning är en avgörande del i arbetet.

Källa: Länsstyrelsen Norrbotten

Chefer utifrån sektortillhörighet

Fördelningen mellan kvinnor och män på ledande position i länet var 41 procent kvinnor och 59 procent män 2021. Inom Region Norrbotten är andelen kvinnor i ledande position 81 procent och för kommunalt ägda företag 40 procent. Inom privatägda aktiebolag är andelen kvinnor i ledande position 31 procent.

Källa: Regionfakta

Hur påverkar det samhället att det är ojämн könsfördelning bland dem som har makt i näringslivet?

Chefer och ledare efter arbetsmarknadssektor 2021

Sektor	Antal kvinnor i Norrbottens län	Antal män i Norrbottens län	Kvinnor i Norrbottens län i procent	Män i Norrbottens län i procent	Kvinnor i riket i procent	Män i riket i procent
Statlig förvaltning	223	295	43	57	49	51
Statliga affärsverk	2	4	33	67	39	61
Primärkommunal förvaltning	867	339	72	28	72	28
Regioner	223	51	81	19	74	26
Övriga offentliga institutioner	1	2	33	67	49	51
Privata aktiebolag	835	2 400	26	74	31	69
Privata övriga företag	23	34	40	60	38	62
Statligt ägda företag	162	284	36	64	43	57
Kommunalt ägda företag	67	102	40	60	45	55
Övriga organisationer	128	104	55	45	56	44
Totalt	2 531	3 615	41	59	41	59

Männen äger mest

Privatägd markareal i länet

Glappet mellan män och kvinnor minskar inom många områden, men för ägandet av fastigheter och mark släpar jämställdheten efter. Enligt statistik från 2023 äger kvinnor 14 procent av all mark, jämfört med männens andel på 37 procent.

Sett till all mark som ägs av någon i Norrbotten ägs 9 procent av kvinnor och 27 procent av män. Övrig mark i Norrbotten ägs av juridiska personer, företag eller organisationer.

Källa: Lantmäteriet

14%

Kvinnor i riket

37%

Män i riket

9%

Kvinnor i Norrbotten

27%

Män i Norrbotten

Fastigheter helägda av kvinnor respektive män

Anges i antal och andel (%)

Antal fastigheter i Norrbotten: 131 487

Antal helägda av kvinnor: 19 137

Antal helägda av män: 39 594

Resterande antal fastigheter ägs av exempelvis näringsliv, stat och trossamfund.

Lagfartsandelar kvinnor: 32%

Lagfartsandelar män: 50%

Resterande del av lagfarter ägs av exempelvis näringsliv, stat och trossamfund.

Källa: Lantmäteriet

32%

Lagfartsandelar kvinnor

50%

Lagfartsandelar män

Fortfarande en bit kvar till jämställda löner

Sammanräknad förvärvsinkomst

2021 var kvinnornas förvärvsinkomst (medelinkomst) i åldrarna 45-64 år 82 procent av männens. Riksgenomsnittet samma år var 80 procent. Högst medelinkomst i gruppen 20-64 år hade såväl kvinnor som män i Gällivare kommun. Lägst medelinkomst hade kvinnorna i Älvsbyns kommun. Lägst medelinkomst bland männen hade de i Haparanda kommun.

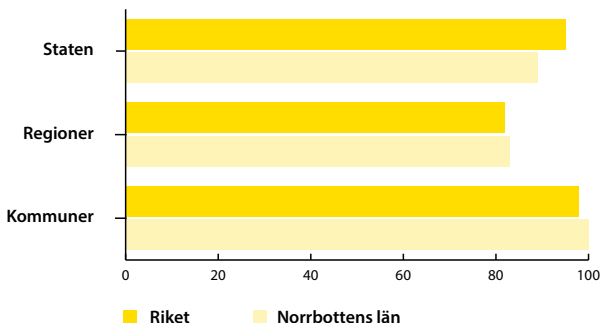
2021 var medianbeloppet för den sammanräknade förvärvsinkomsten i åldersgruppen 20-64 år 336 000 kronor för kvinnor och 406 500 kronor för män. Mest jämställda är lönerna bland kommunalt anställda. 2022 motsvarade en kommunalt anställd kvinnas heltidslön 100 procent av en kommunalt anställd mans. För de statligt anställda kvinnorna var heltidslönen 89 procent av genomsnittslönen för män. För regionanställda kvinnor i länet var motsvarande andel 83 procent.

Bland de privat anställda motsvarade en kvinnlig arbetares heltidslön 90 procent av en mans.

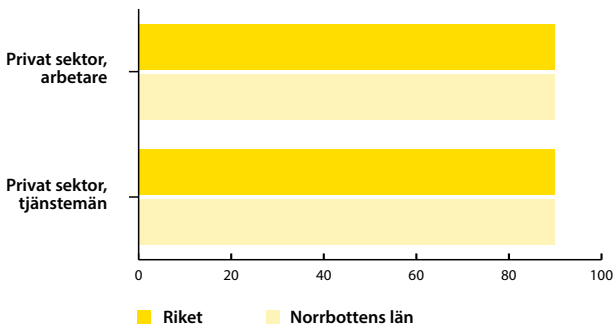
Källa: Regionfakta

**Hur kommer det sig att vi fortfarande
inte har jämställda löner?**

Kvinnors heltislöner i procent av männens 2022, offentlig sektor

Kvinnors heltislöner i procent av männens 2022, privat sektor

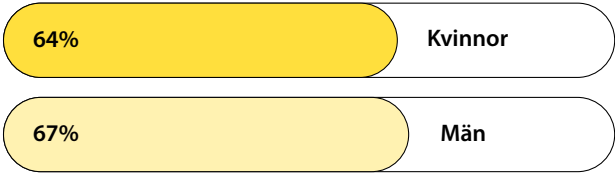

Kapitalinkomst

En kapitalinkomst är en inkomst från sparad kapital till skillnad från inkomst från utfört arbete. En vanlig typ av kapitalinkomst är ränta på sparade pengar eller realisationsvinst vid försäljning av värdepapper eller fastighet.

Skillnaderna mellan andelen män och kvinnor som har någon typ av kapitalinkomst är små. 64 procent av kvinnorna och 67 procent av männen har en kapitalinkomst. Däremot är skillnaderna på värdet av kapitalinkomster stora. 2021 var medianvärdet för männens kapitalinkomster 46 procent större än kvinnornas (1 445 kronor jämfört med 991 kronor).

Källa: Folkhälsomyndigheten

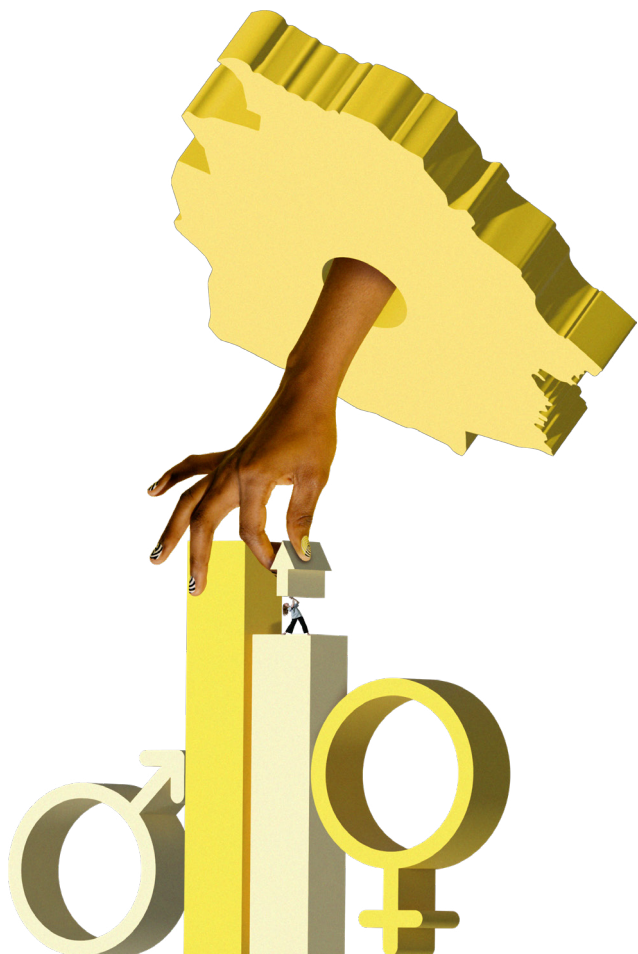
64%

Kvinnor

67%

Män

Vad är det som gör att män har större kapitalinkomst än kvinnor?

Låg ekonomisk standard

Låg ekonomisk standard avser personer som lever i hushåll vars ekonomiska standard är mindre än 60 procent av medianvärdet i befolkningen. I Norrbottens län lever 14 procent av kvinnorna enligt det som kallas låg ekonomisk standard. För männen är siffran 11 procent.

14%**Kvinnor****11%****Män**

Kontantmarginal

Andelen som saknar kontantmarginal, inte klarar att betala en oväntad utgift på minst 13 000 kronor, är 18 procent kvinnor och 17 procent män.

Källa: Folkhälsomyndigheten

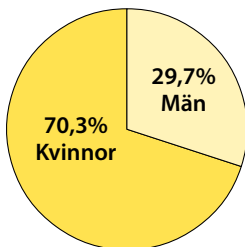
18%**Kvinnor****17%****Män**

Utbetalda nettodagar av föräldrapenning samt tillfällig föräldrapenning

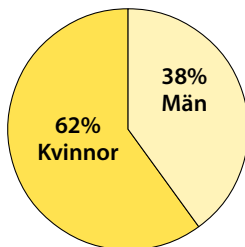
Föräldrar som har gemensam vårdnad om barn har rätt till hälften av det totala antalet föräldrapenningdagar vardera. En förälder kan överlåta rätten till föräldrapenning till den andra föräldern med undantag av de 90 dagar var som tilldelas varje förälder. 2022 tog männen ut 29,7 procent av nettodagarna av föräldrapenningen och 38 procent av nettodagarna av den tillfällig föräldrapenningen, alltså vård av barn.

Källa: Regionfakta

Föräldrapenning

VAB

Varför tar män ut mindre andel av föräldrapenningen och vilka konsekvenser får det?

Patientnöjdheten primärvården samt akutmottagningar

I den nationella patientenkäten (NPE) får människor som besökt primärvård eller akutmottagning utvärdera sitt besök genom ett antal punkter. 2022 visade enkäten att 83 procent av både männen och kvinnorna i länet gav ett positivt betyg på helhetsintrycket av besök på akutmottagning.

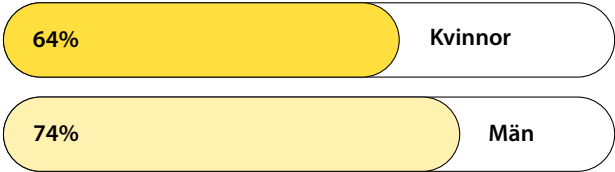
I den nationella patientenkäten från 2021 utvärderades istället helhetsintrycket av besök hos läkare på primärvårdsmottagning. Här uppgav 80 procent av kvinnorna och 82 procent av männen ett positivt betyg.

Källa: Nationell patientenkät, Sveriges Kommuner och Regioner

Självskattad hälsa

När det kommer till självskattning av hälsa, alltså hur en själv upplever sin hälsa, anger 64 procent av kvinnorna i Norrbotten att hälsan är bra eller mycket bra. Samma siffran för männen är 74 procent.

Källa: Folkhälsomyndigheten

64%

Kvinnor

74%

Män

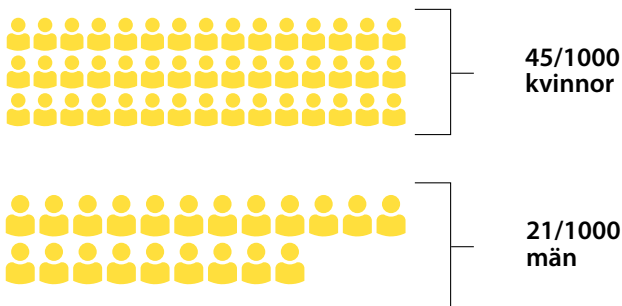
Fler kvinnor än män sjukskrivna

Långtidssjukskrivningar/sjukpenning

När en på grund av sin hälsa inte kan jobba har en rätt till ersättning, sjukpenning, istället för lön. Under 2021 var andelen med sjukpenning 26 procent av kvinnorna och 18 procent av männen (20 år eller äldre).

Under mars månad 2023 var 45 kvinnor på 1 000 invånare sjukskrivna i 90 dagar eller längre. Motsvarande siffra för männen var 21.

Källa: Försäkringskassan och SCB

Kan det finnas könskodade normer som påverkar hur vi skattar vår hälsa?

Tillit till andra

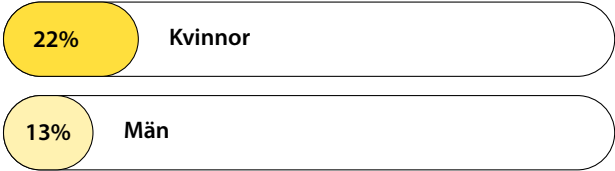
I vilken utsträckning människor känner tillit och har förtroende för andra påverkar upplevelsen av inflytande och delaktighet i samhället. Tilliten, eller bristen på den, kan också ha en direkt påverkan på hälsan. 25 procent av kvinnorna i länet har svårt att lita på andra. För männen är andelen 26 procent. I riket ligger siffran för kvinnor på 27 procent och för männen 29 procent.

Källa: Folkhälsomyndigheten

Kränkande behandling eller bemötande

Av alla vuxna kvinnor över 25 år i Norrbotten uppger 22 procent att de utsatts för kränkande behandling eller bemötande under de senaste tre månaderna 2022. Siffran för männen var 13 procent.

Källa: Norra sjukvårdsregionförbundet

22%

Kvinnor

13%

Män

Fler män har riskabla alkoholvanor

Rökning och riskabla alkoholvanor

Folkhälsomyndighetens nationella enkät som går ut till allmänheten (2019-2022) visar att 10 procent av länets alla kvinnor (16-84 år) och 14 procent av länets alla män har riskabla alkoholvanor. 8 procent av alla kvinnor och 6 procent av alla män röker dagligen.

Tittar vi på dödsorsak under 2022 i Norrbotten var det 2,7 gånger så vanligt för män att dö en alkoholrelaterad död jämfört med kvinnor. I riket är siffran 3,2.

Källa: Socialstyrelsen

Besvär med oro eller ångest

Folkhälsomyndighetens nationella enkät som går ut till allmänheten visar också att 46 procent av kvinnorna i länet lider av besvär med oro eller ångest. Motsvarande siffra för männen är 29 procent.

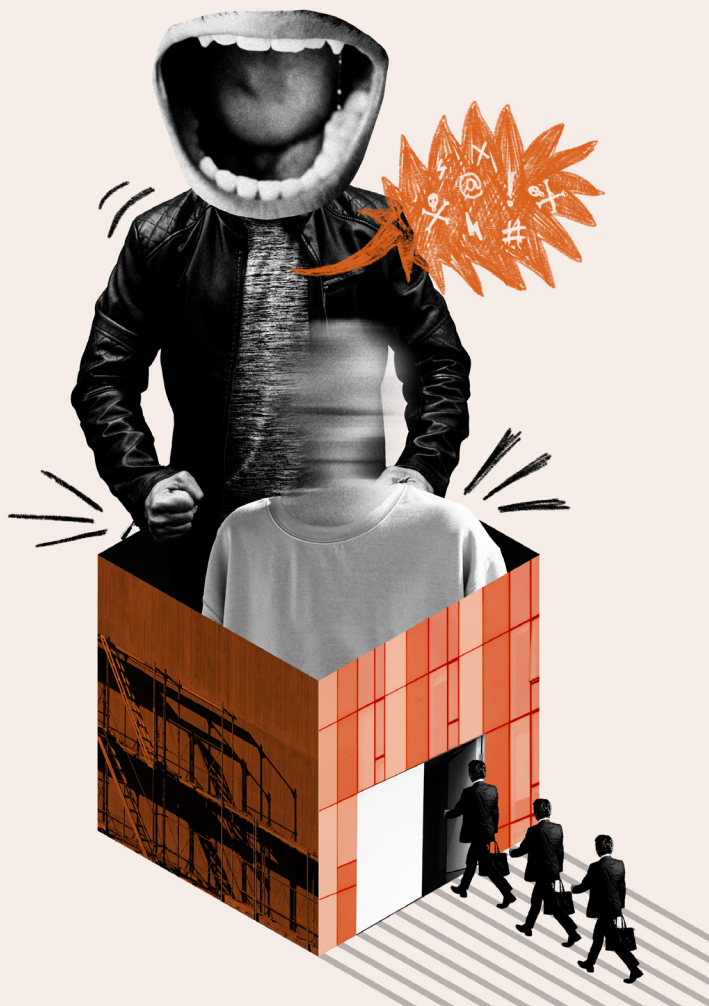
Källa: Folkhälsomyndigheten

46%

Kvinnor

29%

Män

OMRÅDE 3

Ökad upptäckt av mäns våld mot kvinnor och barn

Nästan var tredje kvinna har blivit utsatt för våld i nära relation och det är därför sannolikt att du som chef eller kollega har en medarbetare i din närhet som har erfarenheter av våld. När det gäller barns utsatthet för våld visar en rapport att 40 procent av barn i årskurs 9 har utsatts för våld av en förälder eller annan närstående person. Räknar vi med våld från jämnåriga är denna siffra ännu högre. För att kunna få ett stopp på våldet och ge stöd till de utsatta behöver våldet upptäckas!

Årtal att uppmärksamma

- **1864**
Mannen förlorar rätten att aga sin hustru.
- **1979**
Förbud mot barnaga.
- **1982**
Förbud mot pornografiska föreställningar på offentlig plats.
- **1982**
Misshandel på enskild plats faller under allmänt åtal.
- **1988**
Lagen om besöksförbud införs.
- **1990**
Våld mot kvinnor lyfts för första gången som en fristående jämställdhetsfråga i prop. 1990/91: 113 Olika på lika villkor.
- **1998**
Lag med förbud mot könsstympning av kvinnor. Kvinnofridsreformen. Lagstiftningen gällande mäns våld mot kvinnor skärps och bestämmelsen om grov kvinnofridskränkning träder i kraft. Jämställdhetslagen skärps avseende sexuella trakasserier.
- **1999**
Lag om förbud mot köp av sexuella tjänster.
- **2002**
Lag mot människohandel för sexuella ändamål.

- **2004**
Lagen mot människohandel utvidgas till att även omfatta all slags människohandel – även tvångsarbete och organhandel.
- **2005**
Ny sexualbrottslagstiftning.
- **2006**
Barn som bevittnat våld är brottsoffer och har rätt till stöd i socialtjänstlagen.
- **2010**
Skärpningar i lagstiftningen rörande barnpornografibrott, kapitel 16 i Brottsbalken.
- **2011**
Sverige undertecknar Europarådets konvention om förebyggande och bekämpande av våld mot kvinnor och våld i nära relationer.
- **2014**
1 juli trädde lagstiftningen om stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnäktenskap i kraft.
- **2017**
Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Delmål

Oavsett var i länet en bor, ska kvinnor och män, flickor och pojkar, ha samma rätt, möjlighet och villkor gällande följande punkter:

-
- Få möjlighet att berätta om eventuell våldsutsatthet eller våldsutövande på sin arbetsplats vid medarbetarsamtal
-
- Få möjlighet att berätta om eventuell våldsutsatthet eller våldsutövande vid vårdkontakt
-
- Få kännedom om barns rättigheter
-
- Få kännedom om vilket stöd som finns att få, oavsett om du är utsatt eller själv utövar våld mot någon annan
-

Nyckeltal

Könsuppdelad statistik gällande:

Antal yrkesverksamma som genomfört Webbkurs om våld

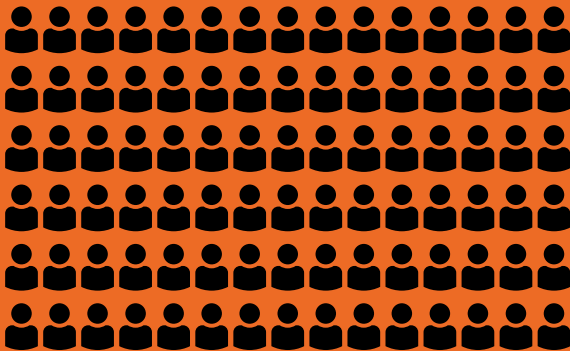
I Norrbotten har 3 870 personer genomfört utbildningen
Webbkurs om våld sedan 2018.

Antal yrkesverksamma som genomfört Webbkurs heder

I Norrbotten har 117 personer genomfört utbildningen
Webbkurs Heder sedan 2018.

**Har ni rutiner för att berätta
om eventuell våldutsatthet?**

Antal yrkesverksamma som genomfört Webbkurs om våld

3 870 personer

Antal yrkesverksamma som genomfört Webbkurs heder

117 personer

Självrapporterad utsatthet för sexualbrott och misshandel

I Nationella trygghetsundersökningen (2022) får allmänheten (16-84 år) svara på frågor kopplade till brottsutsatthet och trygghet. I Norrbotten uppgav 8 procent av kvinnorna och 2 procent av männen att de blivit utsatta för sexualbrott. Det här är självskattade siffror och bygger alltså inte på polis-anmälningar.

Vad gäller misshandel uppgav 2 procent av kvinnorna och 3 procent av männen att de blivit utsatta.

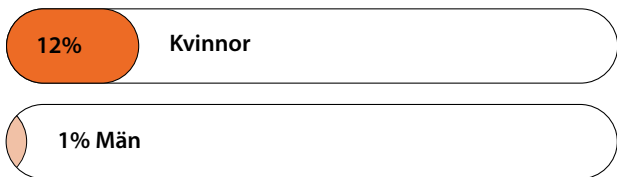
Källa: BRÅ

Vad kan oro för våld få för konsekvenser för en person?

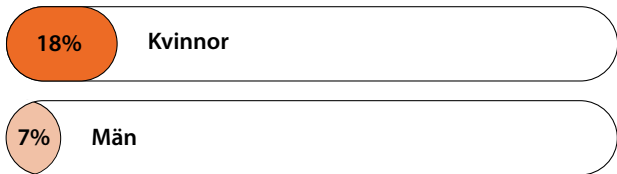
Oro för att utsättas för våldtäkt/sexuella angrepp

2022 uppgav 12 procent av alla kvinnor i länet (16-84 år) att de ofta känner oro för att utsättas för sexuellt våld eller våldtäkt. För män är motsvarande siffra 1 procent.

18 procent av kvinnorna uppgav att de ofta väljer en annan väg på grund av oro för att utsättas för brott. För männen är siffran 7 procent.

Källa: SCB

Källor

- Regionfakta
- Statistiska centralbyrån
- Folkhälsomyndigheten
- Socialstyrelsen
- Försäkringskassan
- Skatteverket
- Lantmäteriet
- Nationellt centrum för kvinnofrid
- Jämställdhetsmyndigheten
- RF-SISU Norrbotten
- Luleå tekniska universitet
- Valmyndigheten
- Region Norrbotten
- Länsstyrelsen Norrbotten

För mer läsning

- www.regeringen.se/regeringens-politik/jamstalldhet/
- www.do.se – Diskrimineringsombudsmannen
- www.umo.se/jag/jamstalldhet – ung jämställdhet, råd och tips
- www.kvinnofrid.se – samlad kunskap för kvinnofrid
- www.jamstalldhetsmyndigheten.se
– Jämställdhetsmyndigheten
- www.jamstall.nu – praktiska tips

Länsstyrelsen i Norrbottens län
971 86 Luleå
Besöksadress: Stationsgatan 5
Telefon: 010-225 50 00
Telefax: 0920-22 84 11
E-post: norrbotten@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/norrbotten

Länsstyrelsen
Norrbotten